

NOVÝ ORIENT

ABSTRAKTY

ODBORNÝ
ČASOPIS
ORIENTÁLNÍHO
ÚSTAVU AV ČR
ROČNÍK 77/2025

1

CENA 110 Kč

Z VĚZENÍ DO ČELA VLÁDY

Nový malajsijský premiér chce sjednotit polarizovanou zemi

TOMÁŠ PETRŮ

Článek se věnuje průběhu a výsledkům 15. parlamentních voleb v Malajsii z listopadu 2022, které otevřely cestu k politickému návratu reformního lídra Anwara Ibrahima. Spolu s koalicí Pakatan Harapan (Koalice naděje) stanul v čele vlády jako desátý premiér. Text sleduje jeho snahy o modernizaci země a překlenutí hlubokých etnických a náboženských rozporů, jež dlouhodobě rozdělují malajsijskou společnost. Přestože se mu podařilo iniciovat některé změny, čelí silicímú tlaku ze strany pravicových nacionalistů, islamistických proudů i konzervativních skupin uvnitř malajské většiny. Anwarova vize otevřené a tolerantní společnosti tak zatím zůstává ideálem, ke kterému je cesta stále nejistá a plná překážek.

Migrační brokeři, pracovní mobilita a otroctví v Indickém oceánu od kolonialismu po současnost

ZBYNĚK MUCHA

Migrační brokeři představují pojitko mezi počátky, vývojem a současnou podobu mezinárodní pracovní migrace. Přestože jsou neoddelitelní od komunit migrantů a hrají stěžejní roli v nábore zahraničních pracovníků, nejméně od 19. století je na ně nahlíženo negativně jako na vykořisťovatele. Tento článek se proto soustřeďuje na pochopení vzájemných vztahů mezi migranty a brokery a ukazuje, že jsou mnohdy založené na důvěře a příbuzenství. Na příkladech zasazených do kontextu koloniální Indie a současného Bangladéše zároveň poukazuje na historickou provázanost různých forem otroctví a pracovní migrace. Jedním z klíčových aspektů této provázanosti je financování migrace skrze zadlužování migrantů, které se stalo světovým trendem vytvářejícím vykořisťování a závislost zahraničních pracovníků na zaměstnavatelích a přijímacích státech.

První doložený monumentální chrám z doby železné IIA v Judsku

FILIP ČAPEK A DAVID RAFAEL MOULIS

Tento článek představuje nejnovější výsledky archeologického výzkumu monumentálního chrámu z doby železné v Tel Moce nedaleko Jeruzaléma z let 2019–2023. O nález chrámu se vědělo od roku 2012, ale z důvodu výstavby dálničního mostu nad lokalitou bylo možné pokračovat na odkrývání chrámu a přilehlých administrativních a hospodářských budov až od roku 2019. Archeologům se navzdory vlivům eroze a pozdějším lidským aktivitám v místě podařilo objevit část západní (zadní zeď) chrámu, čímž je možné změřit jeho celkovou délku a lépe rekonstruovat architektonický plán budovy. Na východní straně nádvoří byla objevena část vstupní brány a jižně od ní několik budov z různých fází doby železné II. Doprovodné kultické nálezy (sošky, keramické nádoby) jsou prvkem, který pomáhá porozumět praktickému fungování kultu na okraji Jeruzaléma v době, kdy o několik kilometrů východně stával snad „konkurenční“ Šalomounův chrám.

Typické a atypické v hinduistické chrámové architektuře

ALEŠ KREJČÍ

Článek je věnován historickému vývoji hinduistické chrámové architektury, především v raném a vrcholném středověku. Zabývá se ideovým i formálním konstituováním hinduistického chrámu v době předguptovské a guptovské, jakož i regionálním vývojem v době poguptovské. Text se zaměřuje jak na hlavní vývojové linie slohu nágarského a drávidského, tak na jejich regionální varianty. Poté je diskutován a odmítnut pojem véarského stylu jako třetího hlavního slohu. V poslední části práce je upozorněno na atypické chrámové stavby, které tvarově vybočují z hlavních směrů indické chrámové tradice.

Od „staré Slávů matky“ ke kolébce Indoslavů Indie v díle Jána Kollára

JIŘÍ HUBÁČEK

Studie se pokouší mapovat genezi a vývoj názorů Jána Kollára (1793–1852) na původ Slovanů z indické pravlasti především na základě pramenné analýzy. Hlavním cílem je představit metody a postupy, jež Kollár užívá ve dvou dílech věnovaných tomuto tématu, Slávě bohyni (1839) a Staroitalii slavjanské (posmrtně, 1853), a demonstrovat, jak mohou být tyto postupy, často zjednodušeně označované za pseudovědecké, zasazeny do dobového diskursu o genezi Slovanů z Indie. Text je především historickou studií; proto se pokouší demonstrovat proměny Kollárova vztahu k Indii, ale rovněž jejich recepci v pozdější české a slovanské slavistice. Kollárův zájem o Indii je v tomto smyslu představen jako signifikantní moment ve vývoji české a slovanské slavistiky, ale též širšího zájmu o Indii. Text je tak analýzou Kollárových starožitnických spisů, které si zasluhují odbornou pozornost nejen jako jistý doplněk Kollárova básnického díla, ale rovněž jako samostatná oblast jeho odborného zájmu a jako relativně neznámá kapitola české slavistiky a srovnávací mytologie.

Martin Novosad (1908–1984) – První český buddhistický mnich

JIŘÍ HOLBA

Martin Novosad, rodák z valašských Vizovic na Moravě, se stal prvním občanem bývalého Československa, který přijal život buddhistického mnicha. V roce 1938, během svého vstupu do buddhistické obce (sangha) na Cejloně v Ostrovní Poustevně (Island Hermitage), obdržel mnišské jméno Nánasatta Théra od ctihodného Nánatilóky Maháthéry, jednoho z nejvýznamnějších západních buddhistických mnichů té doby. Novosad/Nánasatta byl fascinující a dobře známou osobností, zejména na Šrí Lance/Cejloně, a jeho přínos k živé historii buddhismu je značný. Tento článek se zaměřuje na jeho život a dílo, které v jeho osobnosti zanechaly nezapomenutelnou stopu.

Letní škola jazyků strategických regionů organizované Orientálním ústavem AV ČR

ONDŘEJ KLIMEŠ, THOMAS LOY

Článek popisuje intenzivní jazykové kurzy jazyků asijských strategických regionů, konkrétně čagatajštiny a darí, organizované v minulých letech Orientálním ústavem AV ČR ve spolupráci s Ústavem asijských studií Filozofické fakulty UK. Článek popisuje čagatajštinu a její vývoj v turkický literární jazyk předmoderní Střední Asie, hlavní díla písemnictví v čagatajštině i možnosti využití její znalosti. Článek dále popisuje perštinu, darí a tádžičtinu, íránské jazyky rozšířené v Íránu, Afghánistánu a Střední Asii. Článek také oznamuje data letošních intenzivních kurzů čagatajštiny (7.–11. července 2025) a balúčtiny (15.–26. září 2025), íránského jazyka používaného v Íránu, Afghánistánu a Pákistánu.